

תלמוד

מסכת בבא בתרא

הוראות

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	–	(12x7)	–	84 נקודות
פרק שני	–	(4x4)	–	16 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (84 נקודות)

ענו על שבע מן השאלות 1-10 (לכל שאלה – 12 נקודות).

1. שותפים והיזק ראייה

א. (1) "השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע".

הסבירו את המקרה שבמשנה המצוטטת לפי הדעה שמחיצה היא "פלוגתא". בתשובתכם כתבו באיזו חצר מדובר במשנה.

(2) על פי רבי אסי בשם רבי יוחנן, מדוע השותפים אינם יכולים לחזור בהם במקרה שהסברתם בתת-סעיף הקודם, א(1)? (5 נקודות)

ב. "לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם".

על פי תירוצו ר"י בתוספות, מהו המקרה שהמשנה מדברת עליו, ומהו הטעם לדין במקרה זה? (4 נקודות)

ג. על פי הגמרא, כתבו שלוש מקרים שבהם אין מחלוקת בין מי שסובר "היזק ראייה שמיה היזק" ובין מי שסובר "היזק ראייה לאו שמיה היזק". (3 נקודות)

2. סתירת בית כנסת

א. "אמר רב חסדא לא ליסתור איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אחריתי".

על פי רש"י, הסבירו את שני הנימוקים שבגמרא לדין זה. (2 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרשב"א שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

ומתוך הדחק אני אומר כי שמא מה שאמרו משום פשיעותא, לאו למימרא דחוששין דילמא פשעי ולא בנו כלל, אלא דילמא פשעי ומתרשלי. ואע"ג דאיכא דוכתא לצלויי, כיוון דלאו בית הכנסת קבוע הוא חיישינן, אבל היכא דאיכא בית הכנסת קבוע לא חיישינן. והיינו דקאמר: "דאיכא דוכתא לצלויי", ולא קאמר: "דאיכא בי כנישתא אחריתי", אע"ג דבהאי מצלו בסיתא ובהאי מצלו בקייטא, לפשיעה דקצת ימים לא חיישינן, כיוון דהשתא מיהא איכא בי כנישתא אחריתא דמצלו בה כדרכיהו.

(הרב שלמה בן אדרת, חידושי הרשב"א, בבא בתרא ג, ע"ב)

(1) מהי "פשיעותא" לפי הסבר הרשב"א, ומהו ההבדל בין הסבר זה ובין ההסבר של רש"י ל"פשיעותא"?

(2) על פי הסבר הרשב"א, מלאו את הטבלה שלפניכם. כתבו בכל משבצת אם מותר או אסור לסתור את בית הכנסת.

יש מקום תפילה אחר שאינו קבוע	יש בית כנסת קבוע אחר	
		משום פשיעותא
		משום צלויי

(7 נקודות)

ג. עיינו בדברי הרמב"ם שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.

אין סותרין בית הכנסת כדי לבנות אחר במקומו או במקום אחר, אבל בונין אחר ואחר כן סותרין זה, שמא יארע להם אונס ולא יבנו. אפילו כותל אחד ממנו בונה החדש בצד הישן ואחר כך סותר הישן.

(רמב"ם, הלכות תפילה ונשיאת כפים, פרק יא, הלכה יב)

הרמב"ם פסק הלכה זו על פי הנימוק "משום פשיעותא".

האם הרמב"ם מסכים עם ההסבר של הרשב"א לנימוק זה? נמקו את תשובתכם. (3 נקודות)

3. מקיף וניקף

א. "מתני' המקיף את חברו משלוש רוחותיו וגדר את הראשונה ואת השנייה ואת השלישית אין מחייבין אותו..."

(1) מדוע "אין מחייבין אותו"? ענו על פי אחד מן ההסברים ברש"י.

(2) עיינו בדברי הרשב"א שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

ואיכא למידק... כיוון דסוף סוף בסתם בקעה איירי שאין דרכן לגדור, למה מחייבין אותו? וכי מפני שקדם זה וגדר מחייבין את חברו לשלם לו, אם כן מה הועילו חכמים בדינן, נמצא האחד מקדים ובונה ומחייב את חברו בגדרים? ותירץ הרמב"ן דנפקא מינה שאם עמד הניקף ומיחה במקיף ואמר שלא לגדור מחמתו על מנת שישלם לו מדמי הגדרים כלום הרי זה פטור, אבל כל זמן שלא מיחה בו ועמד וגדר חייב, דהווי ליה כיורד לתוך שדה חברו ונטעה שלא ברשות (בבא מציעא קא, ע"א) שאם מיחה בו בעל השדה הרי הנוטע הפסיד לגמרי, ובעל השדה אומר לו טול עציך ואבניך ואפילו בשדה העשויה ליטע. ואם ירד זה מעצמו ונטעה, ולא מיחה בו בעל השדה, שמין לו וידו על העליונה.

(הרב שלמה בן אדרת, חידושי הרשב"א, בבא בתרא ד, ע"ב)

I. הרשב"א הקשה על המשנה. הסבירו בלשונכם את הקושיה.

II. על פי תירוצו הרמב"ן (המובא בדברי הרשב"א), באיזה מקרה יהיה הניקף פטור מלשלם על הגדר אף שהמקיף

גָדַר גם את הרוח הרביעית?

(6 נקודות)

ב. עיינו בקטע מן הגמרא במסכת בבא קמא, בדברי רש"י ובדברי התוספות שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

תנן: המקיף חברו משלוש רוחותיו, וגדר את הראשונה ואת השנייה ואת השלישית - אין מחייבין אותו. הא רביעית מחייבין אותו, שמע מינה: זה נהנה וזה לא חסר חייב! שאני התם, דאמר ליה: את גרמת לי הקיפא יתירא.

(בבא קמא כ, ע"ב)

רש"י

משלוש רוחותיו - שהיה לו לראובן שלוש שדות אצל שדה שמעון משלוש רוחותיו.

וגדר - ראובן את הראשונה סמוך לשדה שמעון לבד מחיצות חיצונות שהיו לו בינו לשאר הבקעות, ואת השנייה והשלישית...

זה נהנה - שמעון.

וזה לא חסר - ראובן, שהרי יש לו לגדור שדהו.

הקיפא יתירא - דאי לאו שדה של שמעון בין שדותיו הווי סגי ליה במחיצות חיצונות והווי כל שדותיו גדורים והלכך חסר הוא בשבילו.

תוספות

את גרמת לי הקיפא יתירא - מתוך פירוש הקונטרס משמע דמיירי בגדר שבין שדהו לשדה ניקף. וקשה, דהיכי חשיב ליה "זה נהנה וזה אין חסר" הואיל שכל אותו הגדר לא נעשה אלא להפסיק בין שדותיו לשדה ניקף? ועוד דהווי ליה למימר את גרמת לי כל זה ההיקף, ד"הקיפא יתירא" משמע שגרם ליה להרבות? אלא נראה שמבחוץ סביב לד' רוחות הקיף, והקיפא יתירא משום שמחמת שדה האמצעי ההיקף גדול יותר מדאי.

הגמרא במסכת בבא קמא ניסתה להוכיח ממשנתנו במסכת בבא בתרא ש"זה נהנה וזה לא חסר חייב", ודחתה הוכחה זו.

(1) "את גרמת לי הקיפא יתירא" - היכן נמצא "הקיפא יתירא" על פי רש"י?

(2) הסבירו אחת מן הקושיות של בעלי התוספות על רש"י, והסבירו היכן נמצא "הקיפא יתירא" על פי בעלי התוספות.

(6 נקודות)

4. סמך לו כותל אחר; "פרעתיק בתוך זמני"

א. "סמך לו כותל אחר אע"פ שלא נתן עליו את התקרה מגלגלין עליו את הכול".

(1) על פי קושיית בעלי התוספות, המקרה שבמשנה המצוטטת נחשב "זה נהנה וזה לא חסר". הסבירו מדוע.

(2) על פי התירוץ השני של בעלי התוספות, מדוע "מגלגלין עליו את הכול"?

(4 נקודות)

ב. (1) "הקובע זמן לחברו ואמר לו פרעתיק בתוך זמני".

יש מחלוקת בין ריש לקיש ובין אבאי ורבי בנוגע לדין במקרה זה.

הסבירו בלשונכם את הטעם לדין לפי ריש לקיש ואת הטעם לדין לפי אבאי ורבי.

(2) הגמרא ניסתה להוכיח את הדעה של ריש לקיש מן הדין של המשנה "בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן",

ודחתה הוכחה זו. הסבירו את הדחייה שדחתה הגמרא.

(5 נקודות)

ג. "איבעיא להו תבעו לאחר זמן ואמר לו פרעתיק בתוך זמני מהו מי אמרינן במקום חזקה אמרינן מה לי לשקר".

(1) כתבו מהי החזקה שעליה מדובר במקרה זה.

(2) הסבירו את הטענה "מה לי לשקר" במקרה זה.

(3 נקודות)

5. חלוקת צדקה, כפייה על צדקה והסכם השוחטים

א. "תנו רבנן קופה של צדקה... ומתחלקת בשלושה כדיני ממונות".

על פי רש"י, הסבירו את הדמיון בין חלוקת הצדקה ובין דיני ממונות. (2 נקודות)

ב. רבא כפה על רב נתן בר אמי לתת ארבע מאות זוז לצדקה. בעלי התוספות הקשו קושיה על מעשה זה של רבא.

(1) בתוספות מובאים ארבעה תירוצים לקושיה זו. הסבירו שניים מהם.

(2) בעלי התוספות מקשים על התירוץ של הריצב"א ממקרה של אדם "דלא הווה מוקיר אבוה וכפתוהו ואמר להו

שבקוהו". הסבירו את הקושיה של בעלי התוספות ואת התירוץ לקושיה זו.

(8 נקודות)

ג. בסיפור על "הנהו בי תרי טבחי" הקשה רב יימר בר שלמיא על רבא מן הברייתא "ולהסיע על קיצתם".

הסבירו את הקושיה. (2 נקודות)

6. קבלת צדקה מגוי

א. בגמרא מסופר שרבי אמי סירב לקבל צדקה מאיפרא הורמיז, אימו של שבור המלך. הסבירו בלשונכם את נימוקו של רבי אמי לסירוב זה. היעזרו ברש"י. (2 נקודות)

ב. עיינו בדברי השולחן ערוך ובדברי הט"ז שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

[א] אסור לישראל ליטול צדקה מן העכו"ם בפרהסיה. ואם אינו יכול לחיות בצדקה של ישראל, ואינו יכול ליטלה מן העכו"ם בצנעה, הרי זה מותר.

[ב] שר עובד כוכבים ששלח ממון לישראל לצדקה, אין מחזירין אותו משום שלום מלכות, אלא נוטלין ממנו וייתן לעניי עובדי כוכבים בסתר כדי שלא ישמע השר.

(שולחן ערוך, יורה דעה, סימן רנד, סעיפים א-ב)

וייתן לעניי עובדי כוכבים – אבל לישראל לא, דכתיב "בִּיבֹשׁ קְצִירָה תִּשְׁבְּרֶנָּה" ... וקשה, דברישא [= סעיף א] התיירו לקבל בצנעה ולא אכפת לן במה שיהיה לעובד כוכבים זכות בזה? ...

ונראה לי שאין שייך "ביבש קצירה" אלא כשהעובד כוכבים מכוון דווקא לעניי ישראל, ובזה מייקר שם ישראל, בזה יש זכות גדול, כגון הכא וכמעשה דאימיה דשבור מלכא בגמרא ששלחה לחלק לישראל... מה שאין כן ברישא [= סעיף א], שהעובד כוכבים אין כוונתו דווקא על ישראל, אלא הוא מצד טבעו רחמן על כל הפושט יד, אין זה זכות גדול ולית ביה משום "ביבש קצירה", כן נראה לי עיקר.

(הרב דוד בן שמואל הלוי, טורי זהב, ט"ז, יורה דעה, סימן רנד, ס"ק ב)

(1) על פי הט"ז, יש סתירה בין סעיף א ובין סעיף ב בשולחן ערוך.

הסבירו מהי הסתירה.

(2) הסבירו כיצד יישב הט"ז סתירה זו. בתשובתכם הסבירו מהו ההבדל בין נתינת הצדקה של הגוי בסעיף א

ובין נתינת הצדקה של הגוי בסעיף ב.

(3) עיינו בדברי הראי"ה קוק שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.

...וצריך לומר דעיקר "ביבש קצירה" שייך דווקא בצדקה דרבים דאלימא טובא זכותא דידה. ומשום הכי לא מחלקינן ברבים כלל בין בצנעה לפרהסיה, ולא אישתמיט כלל חד מאן דאמר לומר דהני עובדי דמיייתי הגמרא בסוגיא דבבא בתרא (בדף ח' ובדף י') דהוו בפרהסיה, אדרבא פשטא דמילתא משמע דבצנעה הוו. אלא ודאי דרק בצדקה דרבים שייך לומר שבזכות זה תימשך מלכותם כדפירש רש"י, ולא בצדקה דיחיד. ומסולק בזה מה שהקשה הט"ז.

(הראי"ה קוק, שו"ת דעת כהן, סימן קלב)

הראי"ה קוק יישב את הסתירה שהעלה הט"ז.

הסבירו כיצד יישב הראי"ה קוק סתירה זו. בתשובתכם הסבירו מהו ההבדל בין נתינת הצדקה של הגוי בסעיף א

ובין נתינת הצדקה של הגוי בסעיף ב.

(10 נקודות)

7. "גוד או אגוד"; "טול אתה שיעור ואני פחות"

- א. "גוד או אגוד" – הסבירו דין זה, וכתבו מה יעשו השותפים לפי רב נחמן. (4 נקודות)
- ב. על פי הגמרא, רב יהודה מסכים עם רב נחמן בשני מקרים – על אחד מן המקרים האלה הגמרא אומרת שיש "אגוד" ואין "גוד", ועל המקרה האחר הגמרא אומרת שיש "גוד" ואין "אגוד".
- ג. כתבו את המקרה שבו יש "גוד" ואין "אגוד", והסבירו מדוע יש "גוד" ואין "אגוד" במקרה זה. (4 נקודות)
- בגמרא מובאת ברייתא העוסקת בשותפים בחצר שאין בה דין חלוקה, ואחד מן השותפים אמר לחברו "טול אתה שיעור ואני פחות".
- (1) "חסורי מחסרה והכי קאמר..." – על פי הגמרא בשלב זה, רבן שמעון בן גמליאל סובר שבמקרה שאמר האחד לחברו "טול אתה שיעור ואני פחות" – שומעין לו, ואילו במקרה שאמר לחברו "גוד או אגוד" – אין שומעין לו. הסבירו מהי הסיבה להבדל בין שני הדינים.
- (2) על פי דחיית הגמרא, רבן שמעון בן גמליאל סובר שבמקרה שאמר האחד לחברו "טול אתה שיעור ואני פחות" – אין שומעין לו. הסבירו בלשונכם את הטעם לכך. (4 נקודות)

8. הרחקת נזיקין ו"גירי דידיה"

- א. (1) "זה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו". כתבו את המקרה שבנוגע אליו פסק רבי יוסי דין זה.
- (2) על פי הסבר הגמרא, כתבו מקרה שבו רבי יוסי אוסר על אדם לפעול בתוך רשותו, אם שכנו עלול להיזק מכך. (3 נקודות)
- ב. כתבו בלשונכם את ההגדרה של המושג ההלכתי "גירי דידיה" על פי רש"י ועל פי בעלי התוספות. (4 נקודות)
- ג. עיינו בדברי הרב יעקב מליסא ("נתיבות המשפט") שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.
- צריך לומר, דהד' אבות נזיקין אינו חייב עליהן רק כשאפשר להחזיק ברשותו ובשמירה שלא יזיקו, דאז רחמנא חייביה בשמירה וכשלא שמרו חייבין בתשלומין, אבל הני דחשיב בפרק "לא יחפור", הוא באופן דכשיתחייב לשלם ההיזק אין אפשרות לו לעשות תשמיש זה ברשותו כלל, ויתבטל תשמיש זה מרשותו כיוון דאי אפשר כלל בעשייה ובשמירה, ובביטול רשות לא חייביה רחמנא. וראיה לזה מבבא בתרא כג ע"א גבי אומני דפריך "והא אחזיק להו?", דקשה היאך מהני חזקה שלא לשמור הזיקו, וכי מועיל חזקה בד' אבות נזיקין? וכן משמע מרש"י ("ד"ה "אפיקו") שפירש אפיקו לי קורקור, שלא יקיצו עוד כאן. משמע דבהנך דברים אי אפשר בשמירה רק בביטול התשמיש מרשות...
- (הרב יעקב מליסא, "נתיבות המשפט", ביאורים, סימן קנה, ס"ק יח)
- (1) על פי "נתיבות המשפט", בדיני נזקים שמוזכרים בפרק "לא יחפור", פוטרים את המזיק מלשלם בעבור הנזק, ואילו בדיני ארבעה אבות נזיקין מחייבים את המזיק לשלם בעבור הנזק.
- על פי "נתיבות המשפט", הסבירו מדוע יש הבדל בין הדינים.
- (2) "נתיבות המשפט" הוכיח את דבריו מן הגמרא בדף כג, ע"א.
- הסבירו את ההוכחה. (5 נקודות)

9. ניפול ושובך

- א. על פי מסקנת הגמרא, מדוע "ניפול הנמצא בתוך חמישים אמה הרי הוא של בעל השובך", ומדוע ניפול הנמצא "חוץ מחמישים אמה הרי הוא של מוצאו"? (2 נקודות)
- ב. על פי התוספות, מה היה אמור להיות הדין של ניפול הנמצא "חוץ מחמישים אמה" למאן דאמר אין הולכים בממון אחר הרוב, ומדוע בכל זאת הניפול הוא של המוצא? (5 נקודות)
- ג. בנוגע למקרה המובא בפרק "אלו מציאות", בעלי התוספות שואלים מדוע אין הולכים אחר הרוב.
- (1) הסבירו את תשובת בעלי התוספות על שאלתם.
- (2) הסבירו מדוע תשובת בעלי התוספות אינה נוגעת למקרה של ניפול.
- (5 נקודות)

10. רוב וקרוב

- א. "ההוא חצבא דחמרא דאשתכח בפרדיסא דעורלה".
- (1) כתבו את המקרה בלשונכם.
- (2) רבינא התיר את ה"חצבא דחמרא".
- I. על פי ההווה אמינא של הגמרא, כתבו אם פסיקתו של רבינא תואמת את דעת רבי חנינא, ונמקו את תשובתכם.
- II. על פי מסקנת הגמרא, כתבו אם פסיקתו של רבינא תואמת את דעת רבי חנינא, ונמקו את תשובתכם.
- (6 נקודות)
- ב. "הנהו זיקי דחמרא דאשתכחן בי קופאי". רבא נשאל מהו הדין במקרה זה.
- (1) ציינו מהו האיסור שממנו חששו השואלים.
- (2) רבא התיר את ה"זיקי דחמרא".
- I. על פי ההווה אמינא של הגמרא, כתבו אם פסיקתו של רבא תואמת את דעת רבי חנינא, ונמקו את תשובתכם.
- II. על פי מסקנת הגמרא, כתבו אם פסיקתו של רבא תואמת את דעת רבי חנינא, ונמקו את תשובתכם.
- (6 נקודות)

פרק שני – קטע שלא נלמד (16 נקודות)

לפניכם משנה וקטע מן הגמרא במסכת בבא מציעא, דף קטז, ע"ב – דף קיז, ע"א.

למדו את המשנה ואת הגמרא (היעזרו בפירושו רש"י), וענו על השאלות לפי ההוראה שבעמוד 9.

במשנה שלפנינו מדובר בשני אנשים שגרים זה מעל זה (בית ועלייה). בעבר הייתה התקרה עשויה מקורות של עץ ומעליהן טיח. טיח זה

נקרא "מעזיבה". מטרת המעזיבה הייתה לחזק את התקרה, למנוע נזילות ולוודא שהרצפה של הקומה השנייה תהיה ישרה.

במשנה הדייר התחתון מכונה "בעל הבית", והדייר העליון מכונה "בעל העלייה".

ביאור מילים: משי מיא – רחץ במים

הבית והעליה פרק עשירי בבא מציעא**מתני' הבית והעלייה נפחתה**

מתני' הבית והעלייה

ונפחתה העלייה גרס. ולא גרס הכא
של שנים דהא בשוכר קאי כדאמר
בגמרא: ואין צעל הבית. משכיר:
מעזיבה. טיח של טיט שנותנין על

העלייה ואין בעל הבית רוצה לתקן הרי בעל
העלייה יורד ודר למטה עד שיתקן לו את
העלייה ר' יוסי אומר התחתון נותן את התקרה
והעליון את המעזיבה:

התקרה שקורין אשטרי"ך ודומה לו במקרא ויעזבו (את) ירושלים כספר עזרא (נחמיה ג). ובגמרא^ט מפרש פלוגתייהו:

הנהו בי

תרי דהוו דיירי חד עילאי וחד תתאי איפחית
מעזיבה כי משי מיא עילאי אזלי ומזקי לתתאי
(מי מתקן) ר' חייא בר אבא אמר העליון מתקן
ור' אלעי משום ר' חייא בר' יוסי אמר

יהתחתון מתקן וסימן יויוסף הורד מצרימה לימא ר' חייא בר אבא ורבי
אלעי בפלוגתא דרבי יוסי ורבנן קמיפלגי למאן דאמר העליון מתקן קסבר
על המזיק להרחיק את עצמו מן הניזק ומאן דאמר תחתון מתקן קסבר
הניזק להרחיק את עצמו מן המזיק ותיסברא רבי יוסי ורבנן לענין נזקין פליגי
והא איפכא שמעינן להו דתנן^ז מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש
אמה ובחרוב ובשקמה חמשים אמה בין מלמעלה בין מן הצד אם הבור
קדם קוצץ ונותן דמים אם האילן קדם לא יקוצץ ספק זה קדם ספק זה קדם
לא יקוצץ רבי יוסי אומר יאע"פ שהבור קודמת לאילן לא יקוצץ שזה חופר
בתוך שלו וזה גומע בתוך שלו אלמא ר' יוסי סבר על הניזק להרחיק את
עצמו ורבנן סברי על המזיק להרחיק את עצמו אלא אי איכא למימר
^ח פליגי בפלוגתא דר' יוסי ורבנן דהתם קמיפלגי ורבי יוסי ורבנן דהכא
במאי פליגי בחזקת תקרה קמפלגי רבנן סברי 'מעזיבה אחזוקי תקרה הוא
ואחזוקי תקרה על התחתון בעי לאחזוקי ורבי יוסי סבר מעזיבה אשוויי
גומות הוא ואשוויי גומות על העליון לאשוויי

איפחית מעזיבה. והתקרה קיימת
אלא שהמים שותמין ויורדין דרך
הפחתים הוו. ולא שוכר ומשכיר הוו
אלא בית של זה והעלייה של זה:
ויוסף הורד. תרגומו איתחת. ר'
חייא בר' יוסי אמר תחתון וכו':
בפלוגתא דר' יוסי ורבנן. דמתניין
דס"ד דהא דקאמר ר' יוסי העליון
נותן את המעזיבה כדי שלא יזיקו
מימיו את התחתון הוא דקסבר על
המזיק להרחיק את עצמו והתחתון
נותן את התקרה שהרי השכיר לו מקום
לגור ות"ק סבר על הניזק להרחיק
את עצמו הלכך מעזיבה נמי על
התחתון לעכב המים שלא ירדו עליו:
ופיסקא דרבי יוסי ורבנן. דהכא
בהיקא דתחתון פליגי ומעזיבה זו
לעכב המים וצביל נזקי התחתון:
איפכא שמעינן להו. דר' יוסי סבר
על הניזק להרחיק את עצמו: מן
הבור. שהשרשין מתפשטין ונוקדין
צבותי הבור ומחלידין את הקרקע
והכתלים נופלים: **חרוז ושקמה.** יש
להן שרשין ימירין וארוכין משאר
אילנות: **בין מלמעלה.** בין שהאילן
נמוך מן הבור שקרקעית הבור
למעלה משרשי האילן שהאילן נטוע
בצקעה והבור צהר והתם מפרש
מפני שמחלידין את הקרקע ומעלין
עפר ומקלקלין קרקעיתו של בור: מן
הצד. ששניהם בקרקע השווה: **ונזקין**
דמים. צעל הבור לצעל האילן: **אלא**
אי איכא למימר דפליגי. אם יש
לתלות פלוגתא דהנך אמוראי דלעיל
בפלוגתא דתנאי: **בפלוגתא דרבי**
יוסי ורבנן דהתם הוא דפליגי. מ"ד

על העליון לתקן כרבנן ומ"ד על התחתון כרבי יוסי: **בחזוקי תקרה.** וכשאין התחתון צועק שאינו חש למימיו אלא העליון צועק ואומר
כשאני דורך על הנסרים הם מנענעים ואני דואג שמה תהפך אחד מהן תחתיו או תשטט מן הקורה ואפול: **חזוקי תקרה הוא.**
מאחר שהוא טח בטיט אין הנסרים נדין ממקומן: **אשוויי גומות הוא.** לחזוקי תקרה כגי ליה צימדות שקורין קבלי"ש בלע"ז:

ענו על ארבע מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 4 נקודות).

11. "הנהו בי תרי דהוו דיירי... ויוסף הורד מצרימה".
כתבו בלשונכם את המקרה שבנוגע אליו נחלקו רבי חייא בר אבא ורבי אלעי, וכתבו את הדין לפי כל אחד מהם.
12. "לימא רבי חייא בר אבא ורבי אלעי בפלוגתא דרבי יוסי ורבנן קמיפלגי... על הניזק להרחיק את עצמו מן המזיק".
על פי רש"י, הסבירו את ההווה אמינא של הגמרא שמחלוקת רבי חייא בר אבא ורבי אלעי היא מחלוקת רבי יוסי ותנא קמא [רבנן] במשנה.
13. "ותיסברא רבי יוסי ורבנן לעניין נזקין פליגי... על המזיק להרחיק את עצמו".
הסבירו את קושיית הגמרא מן המשנה בפרק שני במסכת בבא בתרא ("מרחיקין את האילן...") על ההווה אמינא שהסברתם בשאלה הקודמת.
14. "אלא אי איכא למימר פליגי בפלוגתא דרבי יוסי ורבנן דהתם קמיפלגי".
הסבירו כיצד מחלוקת רבי חייא בר אבא ורבי אלעי היא מחלוקת רבי יוסי ותנא קמא [רבנן] במשנה במסכת בבא בתרא.
15. "ורבי יוסי ורבנן דהכא במאי פליגי... ואשוויי גומות על העליון לאשוויי".
על פי העמדת הגמרא כעת, הסבירו את מחלוקת רבי יוסי ותנא קמא [רבנן] במשנה במסכת בבא מציעא.

בהצלחה!